

Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
Κλείδα για το επαναληπτικό διαγώνισμα 28/7/2023

Διδαγμένο κείμενο

A1. α. Λάθος β. Λάθος γ. Σωστό

A2. α. ο Σωκράτης, β. εικόνα, γ. μπροστά στους θεατές¹ δ. για την εισαγωγή στην αλληγορία και τον μύθο.

B1. κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση ανά σημείο (•) = 10 μονάδες

- **Θέμα του πλατωνικού διαλόγου "Πολιτεία"** είναι η φύση της δικαιοσύνης και της αδικίας. Ο Σωκράτης, που είναι κι ο βασικός ομιλητής, πρότείνει στη συντροφιά να εξετάσουν το θέμα στο ευρύτερο πλαίσιο μιας πόλης-κράτους. Με αυτό τον τρόπο ξεκίνησε η θεωρητική κατασκευή μιας πόλης από την αρχή, από το πρωτόγονο στάδιο, έως την πλήρη ανάπτυξή της. Το ερώτημα που εξετάζεται εδώ, είναι ο τρόπος που λειτουργεί μέσα σε αυτό το κατασκεύασμα η δικαιοσύνη. (1 μονάδα)
- «Μετά ταῦτα δὴ, ... καὶ ἀπαιδευσίας.» Η εισαγωγική αυτή φράση λοιπόν υποδηλώνει ότι ο Σωκράτης αναδιηγείται σε κάποιον φίλο του, τι είπε στον Γλαύκωνα και στους άλλους συνομιλητές του την προηγούμενη μέρα στο σπίτι του Κέφαλου και συγχρόνως ότι συνεχίζεται η συζήτηση που είχε ξεκινήσει σχετικά με τη λειτουργία της δικαιοσύνης στο πλαίσιο της ιδεώδους πολιτείας. Εδώ, στον μύθο του σπηλαίου, διευκρινίζεται η «έσχατη και ανώτερη γνώση» που κρίνεται αναγκαία για τον φιλόσοφο-άρχοντα της ιδανικής πολιτείας. Στο πλαίσιο αυτό έρχεται η αλληγορία για να δώσει απαντήσεις σε μια σειρά από ζητήματα όπως: Ποια είναι η χρηστή μορφή διακυβέρνησης, ποιος ο ρόλος της παιδείας και της φιλοσοφίας γενικότερα στη πολιτική και το κυριότερο, μπορούν πράγματι οι φιλόσοφοι να οδηγήσουν με τη διακυβέρνησή τους το σύνολο στην ευδαιμονία; (2 μονάδες)
- Το πλέον απαραίτητο για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης είναι η εγκαθίδρυση μιας ισχυρής εξουσίας αρχόντων στην πόλη. Για να καταστεί αυτό εφικτό, προϋποτίθεται η ύπαρξη της ιδέας του αγαθού: Αυτή αποτελεί για το νοητό κόσμο ό,τι και το φώς (ήλιος) για τον κόσμο των αισθήσεων. Επιπλέον, κάθε υπαρκτό όν τοποθετείται σε ένα συγκεκριμένο οντολογικό-γνωσιολογικό επίπεδο. Ο άνθρωπος θα πρέπει να εκπαιδευθεί για να ενταχθεί αρμονικά στην κοινωνία και να «συνδεθεί» με το Αγαθό. Παρουσιάζοντας ο Σωκράτης το θέμα του μύθου συνδέει οργανικά τη δίκαιη πόλη με την παιδεία. Σύμφωνα με αυτή τη φράση η μεταβολή προς το αγαθό στην πόλη είναι επιτεύξιμη, μόνο αν οι φιλόσοφοι γίνουν άρχοντες ή οι άρχοντες φιλόσοφοι. Στον μύθο παρακολουθούμε την πορεία διαμόρφωσης του φιλοσόφου – άρχοντα. (3 μονάδες)
- Μάλιστα με τη χρήση των λέξεων παιδεία και ἀπαιδευσία ορίζεται μια πρώτη θεματική για τον μύθο του σπηλαίου: ο Πλάτων θα μιλήσει αλληγορικά περί παιδείας (και έλλειψή παιδείας). Στην Πολιτεία γενικότερα η αναφορά στην παιδεία γίνεται πάντα σε σύνδεση με την ηθική διαπαιδαγώγηση των πολιτών (424a): τροφή γὰρ καὶ παιδεύσεις χρηστὴ σφωζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὐτὴ φύσεις χρησταὶ τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύονται [γιατί η καλή εκπαίδευση και η ανατροφή, αν διατηρείται, γεννά καλές φύσεις, και πάλι οι χρηστές αυτές φύσεις, όταν λάβουν μια τέτοια ανατροφή, θα γίνουν ακόμη καλύτερες από τις προηγούμενες –μετάφραση Ι. Γρυπάρης]. Στον μύθο του σπηλαίου, ειδικότερα, η αναφορά στην παιδεία έχει και γνωσιολογικό περιεχόμενο: πώς μπορεί ο άνθρωπος να γνωρίσει την αλήθεια, και μάλιστα το αληθινά υπαρκτό; (3 μονάδες)
- Η ιδανική λοιπόν δίκαιη πολιτεία θα υπάρξει μόνο αν σε αυτήν βασιλεύσει η παιδεία, δηλ αν κυβερνήσουν οι πεπαιδευμένοι άνθρωποι, οι φιλόσοφοι, οι οποίοι γνωρίζουν απόλυτα έννοιες πολιτικές όπως η δικαιοσύνη και η αδικία. Αυτοί αποτελούν τους ιδανικούς ηγέτες, αυτοί έχουν πραγματοποιήσει τη θέαση του αιώνιου Αγαθού και άρα αυτοί αποτελούν τους χρηστούς άρχοντες που τόσο ανάγκη έχει η Πολιτεία. (1 μονάδα)

¹ Η έκδοση της Οξφόρδης ταυτίζει το τῶν ἀνθρώπων με τους θαυματοποιούς (J. Adams). Αντίθετα, μελετητές όπως ο Schneider, ερμηνεύουν το τῶν ἀνθρώπων ως θεατές. Με αυτόν συμφωνούν και οι δυο μεταφράσεις του σχολικού εγχειριδίου!

B2. κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση ανά σημείο (•) = 10 μονάδες

- Σύμφωνα με το δεύτερο απόσπασμα από το πλατωνικό κείμενο **έργο των ιδρυτών της πολιτείας («τῶν οἰκιστῶν»)**, δηλαδή του Σωκράτους και των συνομιλητῶν του, είναι να ενδιαφερθούν για την εδραίωση της ιδανικής πολιτείας, δηλαδή να οδηγήσουν τα **ξεχωριστά πνεύματα («τὰς βελτίστας φύσεις»)**, τους φιλοσόφους, στην αρετή και στη θέαση του αγαθού («μέγιστον μάθημα») και να μην τους αφήνουν να αδρανοῦν μένοντας μακριά από την πολιτική ζωή («μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὁ νῦν ἐπιτρέπεται»). (1 μονάδα)
- Με τον ὄρο «φύσις» αρχικά εννοείται αυτό που ο ἄνθρωπος δεν μπορεί να κατασκευάσει ο ἴδιος, αλλά **το βρίσκει να προϋπάρχει**. Μπορεί βέβαια με την τέχνη να το συμπληρώσει, αλλά δεν είναι σε θέση να το αλλάξει ουσιωδῶς. Φύσις επομένως σε σχέση με τον ἄνθρωπο είναι τα χαρίσματα και τα ελαττώματα που ἔχει ως ἔμφυτο κτῆμα του. Για τον Πλάτωνα η «φύσις» παίζει καθοριστικό ρόλο στην εκλογή του ἀριστοῦ βίου. Συγκεκριμένα, με τον ὄρο «βελτίστας φύσεις» ο Πλάτων εννοῖ τους ανθρώπους με φυσικά χαρίσματα, ὅπως υψηλή ευφυΐα, οξύτητα πνεύματος, ψυχικές δυνάμεις κ.ά. Ο Πλάτων πιστεύει ὅτι δεν διαθέτουν ὅλοι οι ἄνθρωποι ἀπὸ τη φύση τις ἴδιες πνευματικές ικανότητες και ψυχικές δυνάμεις και συνεπῶς τα ἀποτελέσματα της παιδείας θα εἶναι ἀνάλογα των φυσικῶν προδιαθέσεων του ἀνθρώπου (ὅπως για παράδειγμα αὐτοὶ που ἀνήκουν στην τάξη των δημιουργῶν, ο συνδυασμὸς φύσης και παιδείας τους κατέταξε στην τάξη αὐτή). (2 μονάδες)
- Μάλιστα ο Πλάτωνας συγχέει σκοπίμως τα ὅρια ἀνάμεσα στο θεωρητικὸ του οικοδόμημα, δηλαδή την ιδεώδη πολιτεία του και στη σύγχρονή του πολιτικὴ πραγματικότητα. **Με τη φράση «μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὁ νῦν ἐπιτρέπεται» ο φιλόσοφος επικαιροποιεῖ τον προβληματισμὸ του καταγγέλλοντας ἔμμεσα την ἀπροθυμία των πνευματικῶν ἀνθρώπων της εποχῆς του να ἀναλάβουν την πολιτικὴ ευθύνη της διακυβέρνησης της πόλης.** (1 μονάδα)
- Ἐτσι στην ιδεώδη πολιτεία οι φιλόσοφοι δεν δικαιούνται να ζουν κατὰ τον τρόπο που παρατηρεῖ ο Σωκράτης ὅτι ζουν στην εποχὴ του κλεισμένοι στον γυάλινο και ἀσφαλὴ πύργο της γνώσης, ἀσχολούμενοι ἀπερίσπαστοι με φιλοσοφικές ἀναζητήσεις και διανοητικές ἀσκήσεις. Και ὅλα αὐτὰ με την ιδέα ὅτι η ἐνασχόληση με τον ἀπλὸ λαὸ και τα καθημερινὰ προβλήματα της δημόσιας ζωῆς ἀποτελεῖ ντροπὴ, προσβολὴ και ἠθικὴ μείωση για τον ἄνθρωπο του πνεύματος. Ἀντίθετα, **ο Σωκράτης υποστηρίζει ὅτι ο ἄνθρωπος του πνεύματος οφείλει να ἐπιστρέψει στην «σπηλιά», να ἀσχοληθεῖ με τα προβλήματα των ἀπαιδευτῶν, να διαγνώσει τις ἀνάγκες τους, να τους διαφωτίσει και να τους δείξει τον δρόμο για το φῶς, να υποστεί τελικὰ ὅτι συνεπάγεται ἡ ἀμάθεια και ἡ ἀγνοία στην προσπάθειά του να τους βοηθήσει.** (2 μονάδες)
- Ἀπὸ τη πλευρὰ του ο Ἰσοκράτης στον παναθηναϊκὸ του λόγο καταπιάνεται με το ἴδιο ζήτημα περὶ ἐνασχόλησης των ἐνάρετων ἀνθρώπων με τον δημόσιο βίον και τη πολιτικὴ. Πιο συγκεκριμένα ο Ἰσοκράτης ἀναφέρεται στην **ἀξία της διακυβέρνησης ἀπὸ πεπαιδευμένους και ἐνάρετους ἀνθρώπους, πράγμα που βρίσκει ὠφέλιμο για κάθε μορφή πολιτεύματος. Μάλιστα ο ρήτορας θεωρεῖ τα μόνον γνήσια και ἀληθινὰ πολιτεύματα, τα πολιτεύματα που διοργανώνονται ἀπὸ χρηστὸς πολίτες, εἴτε αὐτὰ ἀποτελοῦν μορφές μοναρχίας, ὀλιγαρχίας ἀκόμα και δημοκρατίας (Ἐγὼ ὅμως ἐπιμένω, ὅτι τρία και μόνον εἶδη πολιτευμάτων υπάρχουν ... και τα ἐξωτερικὰ ζητήματα)**. Ἀντίθετα ὅσοι πολίτες πόλεων, σύμφωνα με τον Ἰσοκράτη, διοικούνται ἀπὸ δημοκόλακες και κακοῦθεις πολιτικούς, ἡ συνολικὴ λειτουργία του πολιτεύματος των πόλεων αὐτῶν ἀποτελεῖ μια σαθρὴ ἀπεικόνιση πολιτικῆς ζωῆς, μια πολιτικὴ ζωὴ που δεν ἔχει κανένα μέλλον και καμία ἐλπίδα εὐδαιμονίας, καθὼς θα ἐναλλάσσονται ὀρθές και φαύλες κυβερνήσεις (ὅσοι ὅμως χρησιμοποιοῦν σ' αὐτές τις θέσεις τους πλέον ... πότε προς το χειρότερο και πότε προς το καλύτερο). (3 μονάδες)
- Συμπερασματικὰ παρατηρεῖται γενικὰ μια **ταύτιση ἀπόψεων** μεταξύ Πλάτωνα και Ἰσοκράτη σχετικά με τη χρηστὴ διακυβέρνηση και των ρόλων των πεπαιδευμένων στη πολιτικὴ ζωὴ. Δεν μπορεῖ να υπάρξει συνολικὴ εὐδαιμονία και κανένα ἴχνος ευρυθμίας στην πολιτικὴ ζωὴ χωρὶς φιλοσοφημένη και ἐνάρετη διακυβέρνηση. Οι φιλόσοφοι ἀποτελοῦν λοιπὸν τη μόνη διέξοδο ἀπὸ τη πολιτικὴ παρακμὴ. (1 μονάδα)

B3. εἶπον, ἀναπεπταμένην, ἀναγκάσαι, ἱκανῶς, ἴδωσι

B4. α. Σωστό β. Σωστό γ. Λάθος δ. Σωστό ε. Σωστό

Αδίδακτο κείμενο

G1. Γοργίου, Ελένης ἐγκώμιον, §6-9

[6] ἢ γὰρ Τύχης βουλήμασι καὶ θεῶν
βουλευμάσιν καὶ Ἀνάγκης ψηφίσμασιν

ἔπραξεν ἂ ἔπραξεν, ἢ βία ἀρπασθεῖσα,
ἢ λόγοις πεισθεῖσα, «ἢ ὄψει ἐρασθεῖσα». [...]

Εἰ οὖν τῇ Τύχῃ καὶ τῷ θεῷ τὴν αἰτίαν
ἀναθετέον καὶ ἀποδοτέον, ἢ τὴν Ἑλένην τῆς
δυσκλείας ἀπολυτέον. [...]

[8] Εἰ δὲ λόγος ὁ πείσας καὶ τὴν ψυχὴν
ἀπατήσας, οὐδὲ πρὸς τοῦτο χαλεπὸν
ἀπολογήσασθαι καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι
ᾧδε.

Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν, ὃς σμικροτάτῳ
σώματι καὶ ἀφανεστάτῳ θειότατα ἔργα
ἀποτελεῖ·

δύναται γὰρ καὶ φόβον παῦσαι καὶ λύπην
ἀφελεῖν καὶ χαρὰν ἐνεργάσασθαι καὶ ἔλεον
ἐπαυξῆσαι.

Ταῦτα δὲ ὡς οὕτως ἔχει δεῖξω·

[9] δεῖ δὲ καὶ δόξῃ δεῖξαι τοῖς ἀκούουσιν·

Εἴτε βέβαια ἀπὸ θέλημα τῆς Τύχης καὶ ἐπιταγῆ τῶν θεῶν
καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἀνάγκης, (σύμφωνα με τις
ἐπιθυμίες τῆς τύχης, τὰ σχέδια τῶν θεῶν, τις αποφάσεις
τοῦ πεπρωμένου)

ἔκανε ὅσα ἔκανε, εἴτε ἐπειδὴ ἀρπάχτηκε με τὴ βία,
εἴτε ἐπειδὴ πείσθηκε με λόγια, ἢ ἐπειδὴ (τον) ἐρωτεύθηκε
για τὴν ἐξωτερικὴ (του) ἐμφάνιση, (τὴν εἰκόνα του). [...]

Ἄν λοιπὸν πρέπει νὰ ἀποδώσουμε (ν' ἀποδώσει κάποιος)
τὴν εὐθύνη στὴν Τύχη καὶ στὸ θεό, τὴν Ἑλένη πρέπει
ὁπωσδήποτε νὰ τὴν ἀπαλλάξουμε (-ξεῖ) ἀπὸ τὴν ντροπὴ.

Ἄν ὅμως ἦταν ὁ λόγος που (τὴν) ἐπέισε καὶ ἐξαπάτησε
τὴν ψυχὴ (τῆς), οὐτὲ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση (ὡς πρὸς
αὐτό) εἶναι δύσκολο νὰ τὴν υπερασπιστεῖ κανεὶς καὶ νὰ
ἀνασκευάσει τὴν κατηγορία (εἶναι δύσκολη ἡ
υπεράσπιση καὶ ἡ ἀνασκευή τῆς κατηγορίας...) ὡς ἐξῆς:

Ὁ λόγος εἶναι (ένας) μέγας δυνάστης, που (γιατί
αὐτός) ἐνὼ ἔχει τὸ πιο μικρὸ καὶ ἀφανὲς σῶμα (με τὸ
μικρότερο καί...), ἐπιτελεῖ (τὰ) ἔργα (τὰ) πιο θεϊκά·

γιατί μπορεῖ καὶ τὸ φόβο νὰ σταματήσει καὶ τὴ λύπη νὰ
διώξει καὶ χαρὰ νὰ προκαλέσει καὶ τὸν οἶκτο νὰ αυξήσει.

Καὶ θὰ δεῖξω ὅτι εἶναι (τὸ πῶς συμβαίνουν) ἔτσι αὐτά.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ (τὰ) παρουσιάσω στους ἀκροατὲς μου καὶ
μέσω τῆς πεποιθήσεως / ἀποψῆς / σταθεροῦ ἰσχυρισμοῦ·²

G2. κατὰ τὴν προτεινόμενη μοριοδότηση ἀνά σημεῖο (•) = 10 μονάδες

Στὸ Ἑλένης ἐγκώμιον ὁ Γοργίας ἀναλαμβάνει νὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ Ἑλένη δὲν εὐθύνεται που ἀκολούθησε τὸν Πάρη στὴν Τροία.

- Τέσσερις εἶναι οἱ ἀναφερόμενοι στὸ κείμενο λόγοι που ἐπηρέασαν τὴν Ἑλένη ὥστε νὰ ὀδηγηθεῖ τελικὰ στὴν πράξη αὐτή: 1) οἱ θεοὶ καὶ ἡ τύχη, 2) ἡ βία, 3) ὁ ἐρώτας ἢ 4) ὁ πειστικὸς λόγος τοῦ Τρώα πρίγκιπα. (4 μονάδες)
- Ἐρευνώντας τὸ ἐνδεχόμενο νὰ πείσθηκε ἡ Ἑλένη ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Πάρη, ὁ Γοργίας ὀρίζει τὴν ποίηση ὡς ἔμμετρο λόγο (ὀνομάζω λόγον ἔχοντα μέτρον). (2 μονάδες)
- Οἱ ἀκροατὲς τοῦ ἔμμετρο λόγου καταλαμβάνονται ἀπὸ φορικὴ γεμάτη φόβο (φορικὴ περιφοβός), οἶκτο ὄλο δάκρυα (ἔλεος πολὺδάκρυς), πόθο γεμάτο με λαχτάρα (πόθος φιλοπενθής). (3 μονάδες)
- Τελικὰ, μέσω τῶν λόγων ἡ ψυχὴ, παθαίνει ἡ ἴδια αὐτὰ που ξένα (ἐπ' ἄλλοτριων - διαφορετικὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴ) πράγματα καὶ σώματα παθαίνουν στὶς εὐτυχίες καὶ στὶς δυστυχίες τους. / δηλαδὴ = ἡ ψυχὴ, ἀπὸ τὰ πολλὰ λόγια, φθάνει νὰ συμπάσχει με ἄλλα άτομα, σαν οἱ δικές τους ἐπιτυχίες καὶ ἀποτυχίες νὰ ἦταν προσωπικὸ τῆς πάθημα.³ (1 μονάδα)

² Ἄν ἦταν ὁ λόγος που ἐπέισε τὴν Ἑλένη, μάλλον ὁ λόγος θὰ πρέπει νὰ πείσει καὶ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ Γοργία. Ὁ λόγος ἰδωμένος ὡς ρητορικὴ ικανότητα εἶναι τὸ κύριο ὄπλο τοῦ σοφιστῆ. Αὐτὸ τὸ «δόξη» σχετίζεται με τὴν φράση «Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν». Καὶ στα δύο σημεία ὁ συγγραφέας προτρέπει ἐμμέσως τὸν ἀναγνώστη νὰ κρατήσει τὴν ἀπαραίτητη ἀπόσταση ἀπὸ τὰ ὅσα διαβάσει. Ἐτσι ὁ τελευταῖος προειδοποιεῖται ὅτι ἡ υπεράσπιση τῆς ὠραίας Ἑλένης μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἀπατηλή... πρβλ. W. J. Verdenius, «Gorgias' Doctrine of Deception», στο J. Pratt, Classical Antiquity Vol. 34, (2015), pp. 163, Univ. of California Press.

³ σχετικὰ με τὸ προβληματικὸ αὐτὸ ἐδάφιο βλ:

Ι. Γοργίου, Ἑλένης Ἐγκώμιον, Μτφρ: Π. Καλλιγιάς στο Η Αρχαία Σοφιστική, Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, Γνώση 1991, «...ἡ ψυχὴ, με τὰ λόγια, παθαίνει ἡ ἴδια αὐτὰ που ξένα πράγματα καὶ σώματα παθαίνουν στὶς εὐτυχίες καὶ στὶς δυστυχίες τους», καθὼς καὶ →

Γ3. 10 σημεία (•) x 1 μονάδα = 10 μονάδες

α.

δείξαι: • **δεικνύναι**

μεταστῶ: • **μεθίστασο** (μεθίστω)
• **μετάστηθι**

γ. (...) η διάθεση που δηλώνεται από το ρήμα ἔπαθεν είναι:...

• **3. παθητική**

β.

ἀναθετέον: • **ἀναθείην**
• **ἀναθείης**
• **ἀναθείη**

ἀποδοτέον: • **ἀποδοίην**
• **ἀποδοίης**
• **ἀποδοίη**

Γ4. α. 4 σημεία (•) x 1 μονάδα = **4** μονάδες

«φέρε δὴ πρὸς ἄλλον ἀπ' ἄλλου μεταστῶ λόγον»:

- **Κύρια Πρόταση Επιθυμίας**
- εκφέρεται με (παρακλευσματικό μόριο) **φέρε** + **προτρεπτική υποτακτική**, γιατί δηλώνει (έντονη) **προτροπή** (προς τον ίδιο του τον εαυτό).

«Αἶ γὰρ ἔνθεοι διὰ λόγων ἐπῶδαι ἐπαγωγοὶ ἡδονῆς, ἀπαγωγοὶ λύτης γίνονται»:

- **Κύρια Πρόταση Κρίσεως**
- εκφέρεται με **οριστική**, γιατί δηλώνει το **πραγματικό**. (σημείωση: **δεν** πρόκειται για δυο προτάσεις · αν όμως ο μαθητής προχωρήσει σε χωρισμό, μιλώντας για ασύνδετο σχήμα, η απάντησή του ας γίνει δεκτή.)

Γ4. β. 2 σχήματα λόγου, ένα για κάθε περίπτωση (•), x 1 μονάδα = **2** μονάδες

- Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν: Ας αναφερθεί (για **1 μονάδα**) **ένα** από τα ακόλουθα:
  - **υπερβατό σχήμα**. Η κανονική σειρά την λέξεων θα ήταν: **Λόγος ἐστίν μέγας δυνάστης**. Συνηθίζεται, να προηγείται το υποκειμένο με τους προσδιορισμούς του και να έπονται κατά σειρά το ρήμα, το αντικείμενο ή/και το κατηγορούμενο, επίσης με τους προσδιορισμούς τους.
* ας μη γίνει δεκτή τυχόν αναφορά σε «πρόταξη του κατηγορουμένου», δίχως την αναγνώριση του υπερβατού.
  - **προσωποποίηση**: Εδώ προσωποποιείται ο λόγος, μια αφηρημένη έννοια.
  - **παρήχηση του -σ-**, που επαναλαμβάνεται σε κάθε λέξη.
  - **υπερβολή**: ο λόγος δύσκολα μπορούμε να δεχτούμε ότι καταδυναστεύει το άτομο και μάλιστα, πολύ.
- Ταῦτα δὲ ὡς οὕτως ἔχει δείξω: Ας αναφερθεί (για **1 μονάδα**) **ένα** από τα ακόλουθα:
  - **υπερβατό σχήμα**. Η κανονική σειρά την λέξεων θα ήταν: **δείξω δὲ ὡς ταῦτα ἔχει οὕτως**.
  - **πρόληψη** (δεκτή και ως **πρόταξη**) του υποκειμένου της δευτερεύουσας στην κύρια πρόταση.
  - **αττική σύνταξη**: ταῦτα ἔχει.

Γ4. γ. 4 σημεία (•) x 1 μονάδα = **4** μονάδες

- ... **χαλεπὸν (ἔστι) ἀπολογήσασθαι** καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι ... : **ἀπρόσωπη σύνταξη**.
- ... **δισσαὶ τέχναι εὖρηνται** : **παθητική σύνταξη**.
- ... **δισσὰς τέχνας εὐρήκαμεν** (ἡμεῖς) / **εὖρηται** (τις) / **εὐρήκασι** (οἱ ἄνθρωποι).

Ο Γοργίας εἶχε ἐπιλέξει τὴν παθητικὴν σύνταξιν στο χωρίο, ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴν ἀναγκαστεῖ νὰ κατονομάσει τὸ ἐνεργούν πρόσωπο (πὺν εἶμαστε τελικὰ ὅλοὶ εμεῖς). Ο Γοργίας δίνει **ἐμφαση** στο ἴδιο το **συμβάν** / ἐνέργεια / πράξη. Το ὕφος γίνεται πῖο ἀπρόσωπο καὶ τυπικό, ἐνῶ ο λόγος αποκτὰ περισσότερη ποικιλία.

II. The Encomium on Helen, by Gorgias, translated by LaRue Van Hook, The Classical Weekly, Vol. 6, No. 16 (Feb. 15, 1913), "since through discourse the soul suffers, as if its own, the felicity and infelicity of property and person of others."